

Ricard Viñes. Descubrim el pianista que feia viatjar la música.

Situació d'aprenentatge.

Curs (nivell educatiu):

Alumnat d'educació primària d'escola de música.

(Nivell elemental)

Àrea / matèria / àmbit:

Formació musical (Llenguatge musical – Audició – Expressió musical)

Àrees vinculades: Expressió artística, Competència digital

Durada total:

5/6 sessions de 45/60 minuts

1. DESCRIPCIÓ

Context:

A l'escola de música es treballa un projecte vinculat a la descoberta de músics catalans.

Els alumnes coneixeran **Ricard Viñes (1875–1943)**, un pianista lleidatà que va interpretar i estrenar obres de compositors com Debussy, Ravel i Satie.

A partir de la seva figura, els infants viuran un procés d'escolta activa, experimentació sonora i expressió creativa per comprendre com la música pot crear colors, formes i emocions.

Repte:

Com podem explicar a les famílies i altres alumnes qui era Ricard Viñes i com sonava la seva música?

El repte final serà la creació d'una **“Instal·lació artística sonora”** o **petit concert participatiu** inspirat en els colors musicals del repertori impressionista.

2. COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES DE LES ÀRERES

Àrea / matèria	Competències específiques
Formació musical	1. Identificar elements bàsics de la música (tempo, intensitat, timbre). 2. Escoltar activament i reconèixer característiques expressives de diferents fragments musicals. 3. Expressar-se musicalment amb la veu, instruments o moviment.
Expressió artística	1. Crear produccions visuals o sonores inspirades en estímuls musicals.
Competència digital	1. Utilitzar eines digitals simples per escoltar, enregistrar i presentar produccions.

3. COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

Competència transversal	Competències específiques
Competència cultural i artística	Conèixer i valorar figures rellevants del patrimoni musical català.
Competència personal i social	Participar en activitats cooperatives i expressar emocions de manera respectuosa.
Competència digital	Fer servir dispositius de manera responsable per escoltar o enregistrar música.

4. OBJECTIUS D'APRENTATGE I CRITERIS D'AVALUACIÓ

Objectius d'aprenentatge

1. Conèixer qui era Ricard Viñes i què feia com a pianista.
2. Escoltar fragments musicals i identificar-ne el caràcter, la intensitat i el tempo.
3. Expressar emocions i imatges a través del moviment, l'instrument o el dibuix.
4. Participar en la creació d'un producte artístic col·lectiu relacionat amb la figura de Viñes.

Criteris d'avaluació

1. Explica amb suport visual (mural, imatges) informació bàsica sobre Ricard Viñes.
2. Distingeix canvis de tempo, intensitat i caràcter en fragments impressionistes.
3. Representa amb moviment o amb instruments el que la música suggereix.
4. Participa activament i amb responsabilitat en la preparació de la instal·lació sonora o concert.

5. SABERS

Saber	Àrea
Elements bàsics del llenguatge musical: tempo, intensitat, timbre i fraseig.	Llenguatge musical
Audició i reconeixement de fragments impressionistes (Debussy, Ravel, Satie).	Llenguatge musical

Saber	Àrea
Expressió corporal i instrumental a partir d'estímulsonors.	Llenguatge musical
Creació i improvisació de petites seqüències musicals.	Llenguatge musical
Elaboració de murals, dibuixos i materials visuals.	Llenguatge musical
Ús bàsic de dispositius per gravar o escoltar música.	Llenguatge musical (Competència digital)

6. DESENVOLUPAMENT DE LA SITUACIÓ D'APRENTATGE

Metodologia:

Aprentatge vivencial, actiu i competencial. Escolta activa, experimentació sonora, treball cooperatiu i expressió creativa.

Estratègies:

- Audició guiada amb preguntes obertes
- Treball per racons (ritme, color, moviment, so)
- Creació col·lectiva
- Presentació final

Agrupaments:

Grup/classe de llenguatge musical.

Materials:

- Reproductor musical, altaveus, projector.
- Fragments d'obres: "*Clair de Lune*" (Debussy), "*Pavane pour une infante défunte*" (Ravel),
- Fragments musicals de l'entorn Viñes Enregistraments històrics:
https://www.youtube.com/playlist?list=OLAK5uy_kbzOVM1kjY3eRCkZHj7FGbjOV5kl9AxSY
- Intèrprets catalans històrics: Ricard Viñes. <https://www.interpretercatalanshistorics.com/cat/ver-Ricard-Viñes-77>
- Instruments dels alumnes.
- Materials plàstics (cartolines, ceres, aquarel·les).
- Tauleta per a enregistrar.

7. ACTIVITATS D'APRENTATGE I D'AVALUACIÓ

Activitat inicial – Què en sé?

Sessió 1

- Presentació d'imatges de Ricard Viñes (veure el link *Intèrprets catalans històrics: Ricard Viñes*): Observem i comentem les imatges.
- Escolta d'un primer fragment impressionista de l'entorn Viñes (link *enregistraments històrics*)
- Responem les preguntes del document *Anàlisi audició (Nivell elemental I)*

Desenvolupament – Què estic aprenent?

Sessions 2 i 3

- Lectura del conte *Ricard Viñes i el viatge de les notes*.
- Moviment lliure seguint la música de l'entorn Viñes. (veure el link *Fragments musicals de l'entorn Viñes Enregistraments històrics*)
- Improvisació i creació col·lectiva amb l'instrument propi.
Creem una breu melodia entre tots:
 - ✓ Cada alumne amb el seu instrument improvisa un breu fragment musical (10/20 segons aproximadament).
 - ✓ Els ordenem sota la mateixa pulsació per crear una composició musical.

Síntesi – Què he après de nou?

Sessió 4

- Mural col·lectiu en cartolina: *Qui era Ricard Viñes?* Hi dibuixem la partitura de que hem creat col·lectivament.
- Endevinar l'intrús:
 - ✓ Escoltem *Fragments musicals de l'entorn Viñes Enregistraments històrics*.
 - ✓ Endevinem quin fragment musical no és de l'entorn Viñes.

Aplicació i transferència – Com sé que ho he après?

Sessió 5

- **Exposició/concert:**
 - ✓ Moviment lliure (Fragments musicals de l'entorn Viñes. Enregistraments històrics).
 - ✓ Improvisacions i composició col·lectiva amb l'instrument propi.
 - ✓ Mural col·lectiu.

8. VECTORS D'APRENENTATGE

1. **Aprenentatge competencial:** integració d'audició, creació, expressió i comunicació.
2. **Perspectiva de gènere:** menció de dones compositores coetànies (Mel Bonis, Cécile Chaminade).
3. **Universalitat del currículum:** activitats auditives, visuals, motores i creatives.
4. **Qualitat lingüística:** vocabulari musical senzill i adequat.
5. **Benestar emocional:** expressió lliure, relaxació i moviment conscient.
6. **Ciutadania global:** la música com a llenguatge compartit entre cultures.

9. MESURES I SUPORTS UNIVERSALS

- Activitats multimodals: escolta, moviment, dibuix, instrument.
- Temps flexible per a les tasques d'expressió artística.
- Materials visuals i sonors adaptats.
- Agrupaments cooperatius que afavoreixen la inclusió.

10. MESURES I SUPORTS ADDICIONALS / INTENSIVS

Alumne/a	Mesura o suport
DIFCOM	Materials visuals addicionals, instruccions curtes i clares.
Dificultats motrius	Activitats de percussió adaptades o ús d'instruments de taula.
Altes capacitats	Creació d'una "mini peça musical" o petit solo improvisat.

11. PRODUCTE FINAL

Exposició i mini concert:

Els colors de la música de Ricard Viñes

12. AMPLIACIÓ DE MATERIALS DIDÀCTICS I DE CONSULTA.

- Web oficial de l'Any Ricard Viñes, del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya:

<https://cultura.gencat.cat/ca/temes/commemoracions/2025/anyricardvines/>

- Web oficial de l'Any Ricard Viñes, de l'Ajuntament de Lleida.

<https://cultura.paeria.cat/ca/any-vines-lleida>

- Intèrprets catalans històrics, de la Fundació Joan Manén. Hi trobareu una àmplia selecció de fotografies i 5 enregistraments històrics.

<https://www.interpretscatalanshistorics.com/cat/ver-Ricard-Viñes-77>

- Ricard Viñes: Enregistraments històrics, de l'editorial Tritó. Hi podreu escoltar el CD "Ricard Viñes al piano", amb interessants interpretacions del pianista i fins i tot podreu escoltar al propi Ricard Viñes parlant del seu amic Claude Debussy.

[https://www.youtube.com/playlist?
list=OLAK5uy_kbzOVM1kjY3eRCkZHj7FGbjOV5kl9AxSY](https://www.youtube.com/playlist?list=OLAK5uy_kbzOVM1kjY3eRCkZHj7FGbjOV5kl9AxSY)

- Reintèrprets 2025-Ricard Viñes, de l'Associació Catalana Intèrprets de Música Clàssica. 5 documentals, de durada breu (1 o 2 minuts), sobre la vida de Viñes.

https://www.youtube.com/playlist?list=PLkpLYYa30uwDfbst1bf79_yL-m3OfFAqB